

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym w dniu 4 marca 2016r., skierowanym przeciwko pozwanemu (...) Towarzystwu (...) S.A. z siedzibą w W., powódka A. P. (1) wniosła o zasądzenie od pozwanego:

- a) **kwoty 80 000 zł tytułem dalszego zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 4 września 2015r. do dnia 31 grudnia 2015r. oraz odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 1 stycznia 2016r. do dnia zapłaty;**
- b) **kwoty 2 000 zł tytułem dalszego odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 4 września 2015r. do dnia 31 grudnia 2015r. oraz odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 1 stycznia 2016r. do dnia zapłaty;**
- c) **kwoty 1303,60 zł tytułem zwrotu kosztów pogrzebu z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 4 września 2015r. do dnia 31 grudnia 2015r. oraz odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 1 stycznia 2016r. do dnia zapłaty;**
- d) **kwoty 100 zł tytułem zwrotu kosztów leczenia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty;**
- e) **kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa wedle norm przepisanych. /pозew k. 3-6/**

Pozwane Towarzystwo (...) w odpowiedzi na pozew wniosło o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg. norm przepisanych. W uzasadnieniu podniosło, iż w związku ze zgłoszonym przez powódkę zdarzeniem w postaci śmierci W. P. w wyniku wypadku komunikacyjnego z dnia 7.06.2015 r., którego sprawca P. U. w dacie zdarzenia objęty był ochroną ubezpieczeniową na podstawie umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody wyrządzone w związku z ruchem pojazdów, w toku postępowania likwidacyjnego wypłaciło na rzecz powódki tytułem zadośćuczynienia kwotę 20.000 zł, tytułem pogorszenia sytuacji życiowej 8.000 zł oraz 2051,20 zł tytułem zwrotu kosztów pogrzebu (po potrąceniu 20% tytułem przyczynienia się do powstania i zwiększenia rozmiarów szkody). W ocenie pozwanego W. P. zdecydował się na jazdę samochodem z P. U., który znajdował się w stanie po spożyciu substancji niedozwolonych (amfetamina) i nie posiadał uprawnień do prowadzenia pojazdów mechanicznych. Takie zachowanie W. P. zasługuje na uznanie przyczynienia się do powstania i zwiększenia rozmiarów szkody na poziomie 40%. /odpowiedź na pozew k. 89 - 94/

W pozwie z 4 marca 2015r. D. P. wniosł o zasądzenie od (...) Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. kwot:

- a) **kwoty 80 000 zł tytułem dalszego zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 4 września 2015r. do dnia 31 grudnia 2015r. oraz odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 1 stycznia 2016r. do dnia zapłaty;**
- b) **kwoty 2 000 zł tytułem dalszego odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 4 września 2015r. do dnia 31 grudnia 2015r. oraz odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 1 stycznia 2016r. do dnia zapłaty;**
- c) **kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa wedle norm przepisanych. /pозew k. 3-6 akt II C 248/16/**

W odpowiedzi na pozew Link4 T.U. S.A. wniosło o oddalenie powództwa D. P. w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego wg. norm przepisanych. W

uzasadnieniu podało, iż w postępowaniu likwidacyjnym na rzecz powoda wypłaciło tytułem zadośćuczynienia kwotę 20.000 zł oraz 8.000 zł tytułem odszkodowania za pogorszenie sytuacji życiowej. /odpowiedź na pozew k. 77-82 akt II C 248/16/

Postanowieniem z 8 listopada 2016r. Sąd Okręgowy w Łodzi połączył sprawę z powództwa D. P. przeciwko (...) Towarzystwu (...) S.A. z siedzibą w W. (sygnatura akt II C 248/16) ze sprawą z powództwa A. P. (1) przeciwko temu samemu pozwanemu (sygnatura akt II C 247/16) do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia. /postanowienie k. 93 akt II C 248/16/

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 7 czerwca 2015 r. w Ł. na przejeździe kolejowym na ulicy (...) kierujący pojazdem marki R. (...) o nr rej. (...), P. U. nie zachował szczególnej ostrożności i wjechał na niestrzeżony i oznaczonymi znakami drogowymi przejazd kolejowy, czym doprowadził do zderzenia ze składem kolejowym marki S. (...) relacji K. – Z.. W wyniku przedmiotowego zdarzenia kierujący samochodem oraz jego pasażer W. P. ponieśli śmierć na miejscu. W dacie zdarzenia pojazd sprawcy ubezpieczony był od odpowiedzialności cywilnej w pozwanym towarzystwie ubezpieczeniowym. /bezsporne/

P. U. przed śmiercią prowadził działalność gospodarczą polegającą na urządzaniu ogrodów. Korzystał w niej z samochodu R. (...), mimo, że nigdy nie uzyskał prawa jazdy. Wprawdzie uczęszczał na kurs przygotowujący do egzaminu, lecz nie zdał egzaminu praktycznego. W. P. wiedział, że P. U. nie ma prawa jazdy. /zeznania świadka E. C. protokół k. 178v – 178, adnotacja 00:10:51/

W. P. nie miał stałej pracy. Dorabiał, jako ogrodnik szukając zatrudnienia za pośrednictwem ogłoszeń i poprzez znajomych. Czasami pracował razem z P. U., gdy ten potrzebował pomocy. Do pracy jeździli samochodem P. U.. /zeznania świadka K. F. protokół k. 275, adnotacja 00:18:40/

W dniu 6 czerwca 2015r. (tj. w sobotę) wieczorem W. P. razem ze swoją dziewczyną K. F. (2) był u znajomych, aby obejrzeć mecz w TV. Po meczu wrócili do mieszkania K. F. (2) i tam nocowali. Tego dnia W. P. widział się z P. U. przed południem, gdy pracowali w ogrodzie. Następnego dnia – w niedzielę W. P. był umówiony z P. U.. Mieli pojechać do znajomego, aby pomóc mu w pracach ogrodowych. P. U. przyjechał po W. P. około godziny 7.00. Z mieszkania K. F. (2) wyszli około 7.20. Wypadek zdarzył się o 7.45. /zeznania świadka K. F. protokół k. 275, adnotacja 00:18:40/

W czasie wypadku stężenie amfetaminy we krwi P. U. wynosiło 7,4 ng/ml. /protokół sądowo – lekarskiej sekcji zwłok P. U. k. 310 – 315/

Przed śmiercią W. P. zamieszkiwał wraz z rodzicami A. P. (1) i D. P., młodszym bratem A. P. (2) (urodzonym w (...)r.) oraz babką I. P. na nieruchomości położonej w Ł. przy ul. (...). W 2010r. ukończył liceum ogólnokształcące. Nie miał wyuczonego zawodu. Po zakończeniu nauki początkowo pracował dorywczo, a potem zarejestrował działalność gospodarczą. Działalność tą zakończył po 2 latach, gdyż nie przynosiła mu dochodu i obawiał się, że popadnie w długi. Potem wykonywał prace dorywcze przy wykańczaniu wnętrz i w ogrodnictwie. Uzyskiwał wynagrodzenie w kwocie około 2000 zł miesięcznie. Z zarobionych pieniędzy przekazywał matce kwoty od 300 do 500 zł miesięcznie z przeznaczeniem na żywność dla niego. W dniu 6 czerwca 2015r. dał powódce 50 zł. Resztę dochodów przeznaczał na swoje potrzeby. Codziennie spotykał się z K. F. (2). Miał zamiar ożenić się z nią. Planował urządzić zaręczyny, nie kupił jeszcze pierścionka. /zeznania powódki – protokół k. 301v – 302, adnotacja 00:09:35, zeznania powoda – protokół k. 302v, adnotacja 00:35:25, odpis skrócony aktu zgonu k. 43/

A. P. (1) jest zatrudniona od 1 września 1989r. w Miejskim Przedszkolu w Z. na stanowisku pomocy kuchennej. /zaświadczenia k. 11 - 12/

Po śmierci syna A. P. (1) skorzystała z zaległego urlopu wypoczynkowego. Do pracy powódka wróciła po dwóch tygodniach. /zeznania powódki – protokół k. 301v – 302, adnotacja 00:09:35, 00:18:56/

D. P. nie ma stałej pracy. Od 30 czerwca 2009r. jest zarejestrowany, jako bezrobotny, bez prawa do zasiłku. /zaświadczenie k. 15/

D. P. pracuje dorywczo w ogrodnictwie i przy wykańczaniu wnętrz, zarabiając około 1500 – 2000 zł miesięcznie. Sytuacja zawodowa powoda nie zmieniła się po śmierci syna. Od tego czasu oddaje jednak A. P. (1) częściowo, bo dwa razy w miesiącu większe niż wcześniej kwoty (tj. 400 – 600 zł) z przeznaczeniem na utrzymanie siebie i domu. Po zgonie W. P. powód powstrzymał się od spożywania alkoholu przez około miesiąc, potem wrócił do nałogu. /zeznania powódki – protokół k. 301v – 302, adnotacja 00:09:35, 00:18:56, zeznania powoda – protokół k. 302v, adnotacja 00:35:25/

Rodzina P. nie korzystała z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej I Wydziału Pracy Środowiskowej. /pismo k. 125/

W okresie od początku 2015r. do 25 października 2016r. na nieruchomości położonej w Ł. przy ul. (...) miały miejsce cztery interwencje policji o charakterze interwencji domowych dotyczących Niebieskiej karty i naruszenia nietykalności cielesnej. W rodzinie P. od 2011r. jest prowadzona procedura Niebieskiej Karty, gdzie wskazanym sprawcą stosowania przemocy jest D. P., a pokrzywdzoną jego żona A. P. (1). D. P. w 2013r. miał prowadzone postępowanie z art. 178 A § 1 k.k., a w 2007 roku z art. 207 § 1 k.k. Pozostali członkowie rodziny nie byli notowani. /pismo Komendanta V Komisariatu K. w Ł. k. 134/

W latach 2011 – 2016 strażnicy Straży Miejskiej w Ł. nie podejmowali interwencji na nieruchomości położonej w Ł. przy. Ul. (...). /pismo Straży Miejskiej k. 137/

Interwencje policji były wywołane agresywnym zachowaniem D. P., będącego pod wpływem alkoholu w stosunku do A. P. (1). Wobec młodszego syna D. P. nie wykazywał agresji. Czasami w stosunku do W. P. był agresywny, gdy ten stawał w obronie matki. Mimo to relacje między starszym synem a powodem generalnie układały się dobrze. W. P. miał spokojne usposobienie, unikał kontaktów z ojcem, gdy ten był pod wpływem alkoholu. W. P. nie akceptował nadużywania alkoholu przez D. P., czasami dochodziło między nimi do sporów na tym tle. Groził ojcu, że mu coś zrobi, jeśli ten będzie zachowywał się źle. D. P. przestał zachowywać się agresywnie po zakończeniu postępowania karnego toczącego się przeciwko niemu. /zeznania powódki – protokół k. 301v – 302, adnotacja 00:09:35, 00:18:56/

W lipcu 2015r. powódka podjęła leczenie farmakologiczne. Zażywa leki nasenne i na uspokojenie przepisane przez lekarza psychiatrę. Początkowo wydawała na farmaceutyki 150 zł, a od sześciu miesięcy 100 zł miesięcznie. Przed śmiercią syna powódka nie miała problemów ze snem, cierpiała jedynie na schorzenia kręgosłupa, ale nigdzie się nie leczyła. /zeznania powódki – protokół k. 301v – 302, adnotacja 00:09:35, 00:18:56/

Powódka co drugi dzień, po pracy chodzi na grób syna. Powód bywa tam raz w tygodniu. Cmentarz znajduje się w odległości 7 km od miejsca zamieszkania powodów. Wypadek zdarzył się w niedalekiej odległości od domu powodów. D. P. często przejeżdża przez przejazd kolejowy. Zapala wówczas znicz przy krzyżu. /zeznania powoda – protokół k. 302v, adnotacja 00:35:25/

A. P. (1) ze zmarłym synem W. P. łączyła prawidłowa więź emocjonalna charakterystyczna dla relacji matka – dorosły syn. U powódki na skutek śmierci syna wystąpiła reakcja żałoby powikłana zaburzeniami adaptacyjnymi pod postacią reakcji przygnębiennej wyrażającej się: obniżeniem nastroju z płaczliwością, przeżywaniem smutku, bólu, żalu, straty, tęsknoty, doświadczaniem napięcia, niepokoju, koncentracją myślenia na temacie syna i jego śmierci, zaburzeniami w koncentracji uwagi, okresowo występującymi zaburzeniami snu, sporadycznymi myślami rezygnacyjnymi. Reakcja żałoby nadal nie jest dokończona, ale poziom nasilenia symptomów obecnie jest niewielki. Wskazana byłaby pomoc psychoterapeutyczna przez okres około pół roku, sesja indywidualna raz w tygodniu, co jest możliwe w ramach NFZ (czyli bezpłatnie). Zakres cierpień psychicznych powódki związanych ze śmiercią syna należy określić na znaczny. U powódki nie stwierdza się trwałych deficytów w zakresie aktywności życiowej w związku ze śmiercią syna. Obecnie nasilenie objawów zaburzeń adaptacyjnych należy ocenić na lekkie i stopniowo się zmniejsza. / opinia biegłego psychologa k. 166 – 172, protokół k. 274v – adnotacja 00:03:58/

W wyniku śmierci syna u A. P. (1) rozwinęła się prawidłowa reakcja afektywna o obrazie żałoby. Powódka przeżyła reakcję żałoby (niepowikłaną zaburzeniami psychicznymi), wyrażającą się płaczliwością, wzmożoną drażliwością, pustką, okresowymi problemami ze snem, koncentracją uwagi. Proces żałoby jest jeszcze niedokończony, ale i nasilenie objawów z nią związanych jest obecnie niewielkie. Brak jest podstaw do orzekania uszczerbku na zdrowiu u powódki. Cierpienie psychiczne powódki będące następstwem śmierci W. P. należy uznać, jako znaczne, stopniowo malejące i trwające nadal na poziomie umiarkowanym. U powódki nie nastąpiło istotne obniżenie aktywności życiowej w związku ze śmiercią syna. /opinia biegłego lekarza psychiatry k. 187 – 204, protokół k. 274v – adnotacja 00:08:11/

Powódka korzystała z pomocy psychiatry w zakresie NFZ, nie ponosiła, więc żadnych kosztów. Przyjmowała T. C. 0-0-1 oraz H. 25 mg doraźnie. Koszt jednego opakowania T. C. 75 mg 30 tabletek to 11,84 zł, jednego opakowania H. 25 mg 30 tabletek to 10,49 zł. /opinia biegłego lekarza psychiatry k. 187 – 204/

D. P. ze zmarłym synem W. P. łączyła, prawidłowa więź emocjonalna charakterystyczna dla relacji ojciec – dorosły syn. U powoda na skutek śmierci syna wystąpiła prawidłowa reakcja żałoby trwająca około roku i wyrażająca się: obniżeniem nastroju z okresową płaczliwością, przeżywaniem smutku, żalu, straty, tęsknoty. Reakcja żałoby u powoda jest dokończona. Powód nie wymagał i nie wymaga terapii psychologicznej lub leczenia psychiatrycznego. Zakres cierpienia psychicznego powoda związanych ze śmiercią syna należy określić na umiarkowany. U powoda nie stwierdza się trwałych deficytów w zakresie aktywności życiowej w związku ze śmiercią syna. / opinia biegłego psychologa k. 160 – 164/

U powoda występuje Zespół (...) - niezwiązany ze śmiercią jego syna, a istniejący już przed jego zgonem. Powód nie podjął leczenia odwykowego. /opinia biegłego psychologa k. 160 – 164/

W związku ze śmiercią W. P. powód w zakresie zdrowia psychicznego przeżył reakcję żałoby (niepowikłaną zaburzeniami psychicznymi), wyrażającą się obniżonym nastrojem, wzmożonym napięciem, roztrzęsieniem, uczuciem pustki, żalu z okresową płaczliwością, okresowymi problemami ze snem. Proces żałoby trwał około roku. Brak jest podstaw do orzekania uszczerbku na zdrowiu u powoda. Powód nie wymagał i nie wymaga leczenia psychiatrycznego w związku z następstwami śmierci jego syna na zdrowiu psychicznym. Cierpienie psychiczne powoda będące następstwem śmierci W. P. należy uznać, jako umiarkowane, stopniowo malejące. /opinia biegłego lekarza psychiatry k. 233 – 247, protokół k. 274v – adnotacja 00:08:11/

Koszt pogrzebu W. P. poniosła powódka. Na kremację wydała 600 zł, na wykopanie grobu, wynajęcie kaplicy cmentarnej, oprawę muzyczną 1656 zł, a usługę pogrzebową 1600 zł, wkłady 108 zł, wymianę nagrobka 230 zł, na nagrobek 7000 zł. W grobie oprócz W. P. są pochowane jeszcze dwie inne osoby. /faktury k. 60 – 64, zdjęcie nagrobka k. 65, zeznania powódki protokół k.302 adnotacja 00:18:56/

W dniu 30 lipca 2015r. powodowie dokonali zgłoszenia szkody pozwanemu żądając wypłacenia zadośćuczynień w kwotach po 250000 zł, odszkodowań za pogorszenie sytuacji życiowej w kwotach po 150000 zł oraz zwrotu kosztów pogrzebu w kwocie 17513,99 zł.

Pismami z 25 sierpnia 2015r., 24 grudnia 2015r. i 2 lutego 2016r. pozwany poinformował powodów o decyzji o wypłacie świadczeń: zadośćuczynień w kwotach po 20000 zł oraz odszkodowań w kwocie po 8000 zł oraz łącznie kwoty 5224,40 za poniesione koszty pogrzebu. /załączone akta szkodowe/

Dokonując ustaleń faktycznych Sąd oparł się na powołanych dowodach, w szczególności: dowodach z dokumentów - niebudzących wątpliwości, co do ich zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy i niekwestionowanych przez którąkolwiek ze stron, zeznaniach świadków i powodów oraz na opinii biegłych: psychologa M. P. i lekarza psychiatry A. R. co stanu zdrowia psychicznego powodów. Ostatecznie stan faktyczny był niesporny między stronami.

Sąd zważył, co następuje:

Źródłem odpowiedzialności strony pozwanej jest umowa obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody wyrządzone ich ruchem. Umowa taka podlega przepisom art. 805 - 828 Kodeksu cywilnego oraz ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych /tekst jedn. Dz. U. z 2013r. nr 950/. Zasada odpowiedzialności strony pozwanej za zaistniały wypadek nie była przez nią kwestionowana.

Podstawą prawną zasądzenia, na rzecz powodów zadośćuczynienia za krzywdę w związku ze śmiercią W. P. jest art. 446 § 4 k.c.

Nowelą do kodeksu cywilnego z dnia 30 maja 2008 r., która weszła w życie 3 sierpnia 2008 r. (Dz.U. nr 116, poz. 731), ustawodawca dodał § 4 do istniejącego art. 446 k.c. Dodany przepis stanowi podstawę zasądzenia zadośćuczynienia najbliższym za śmierć członka rodziny, jeżeli wskutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia nastąpiła śmierć poszkodowanego.

Zadośćuczynienie na tej podstawie może być przyznane jedynie w takich sytuacjach, gdy wystąpiła szkoda niemajątkowa, krzywda. Dla powstania roszczenia o zadośćuczynienie obojętne jest, czy zdarzenie powodujące szkodę niemajątkową także wyrządziło szkodę majątkową. Zadośćuczynienie za krzywdę ma rekompensować szkodę niemajątkową. Istotą szkody niemajątkowej jest naruszenie czysto subiektywnych przeżyć człowieka. Krzywda moralna zaś to pewnego rodzaju uszczerbek dotyczący subiektywnej sfery osobowości człowieka, którą jednak nie są objęte przeżycia poszkodowanego będące refleksem doznanej szkody majątkowej. (podobnie Z. R., Zadośćuczynienie pieniężne..., s. 166)

Sąd orzekający w niniejszej sprawie stoi na stanowisku, iż dla zasądzenia zadośćuczynienia z art. 446 § 4 k.c. nie wystarczy śmierć osoby najbliższej, ale powinny zachodzić jeszcze dodatkowe okoliczności, wskazujące na to, że śmierć poszkodowanego stała się dla jego najbliższych źródłem udręczeń moralnych. Wysokości zadośćuczynienia za szkodę niemajątkową nie da się tak skrupulatnie określić jak przy wynagradzaniu szkody majątkowej. Niemniej jednak kwota zadośćuczynienia winna być tak oznaczona, by uwzględniała panujące stosunki społeczno-ekonomiczne w oparciu o kryteria doświadczenia i kolidujących ze sobą w danej sprawie interesów - bez aspiracji zapłaty jakiejś ceny cierpienia. Wszystko to pozwala stwierdzić, iż kwota zadośćuczynienia powinna być odpowiednia i rekompensować doznaną krzywdę za naruszenie prawa do życia w rodzinie. Przy zasądzeniu zadośćuczynienia z art. 446 § 4 k.c. należy kierować się kryteriami i zasadami wypracowanymi na gruncie art. 445 § 1 k.c. Decydującym kryterium jest rozmiar krzywdy i ekonomicznie odczuwalna wartość, adekwatna do warunków gospodarki rynkowej (por. wyrok SN z dnia 8 sierpnia 2012r. w sprawie I CSK2/12 opubl. LEX 1228578).

W niniejszej sprawie nie ma wątpliwości, iż zmarły W. P., był dla powodów najbliższym członkiem rodziny – synem. Powodowie byli silnie związani ze zmarłym, po jego śmierci ich życie zmieniło się, szczególnie powódki. Powodowie utracili wsparcie i codzienną możliwość kontaktu z W. P.. Jego nagła śmierć była poważnym urazem psychicznym zarówno dla matki, jak i dla ojca.

A. P. (1) po śmierci syna odczuwała pustkę, nie mogła uwierzyć w realność sytuacji. Towarzyszyły temu adekwatne emocje: smutek, żal, okresowa płaczliwość, wycofanie. Z upływem czasu dołączały się poczucie tęsknoty, bezradności, niepokoju dotyczącego dalszego funkcjonowania. Powódka nie mogła i nadal nie może spać. Obecnie powódka funkcjonuje na co dzień dość sprawnie w sferze wykonawczej prowadząc dom, ale głównie robi to ze względu na konieczność opieki nad młodszym synem. W sferze emocjonalnej i społecznej powódka nie jest jednak w stanie normalnie funkcjonować. O tym, że ciągle przeżywa śmierć syna świadczy choćby to, iż prawie codziennie chodzi na cmentarz, nadal zażywa leki nasenne i uspokajające. Śmierć syna wywołała u powódki cierpienia psychiczne, początkowo bardzo znaczne, a następnie stopniowo malejące, lecz trwające nadal na poziomie umiarkowanym.

D. P., mimo nałogu, ze zmarłym synem łączyła więź emocjonalna charakterystyczna dla relacji pomiędzy ojcem a dorosłym synem. Powód na skutek śmierci syna przeżył prawidłową (niepowikłaną zaburzeniami psychicznymi) reakcję żałoby wyrażającą się: obniżeniem nastroju z okresową płaczliwością, przeżywaniem smutku, żalu, straty,

myślami dotyczącymi wypadku syna, okresowo występującymi zaburzeniami snu. Proces żałoby trwał około roku. Cierpienie powoda było umiarkowane, stopniowo malejące. Nie spowodowało obniżenia aktywności życiowej w związku ze śmiercią syna.

Śmierć W. P., zdaniem Sądu, obniżyła u powodów poczucie pewności w życiu codziennym i realizacji planów życiowych, a także odebrała im dotychczasowe poczucie stabilizacji, wynikające z pożycia na łonie rodziny. W. P. w chwili śmierci miał 24 lata, pracował, miał zamiar ożenić się z K. F. (2). Wraz z jego śmiercią powodowie utracili członka rodziny, na którego pomoc i wsparcie mogli liczyć w czynnościach życia codziennego, a także nadzieję dochowania się wnuków w najbliższym czasie, co z pewnością miało wpływ na zwiększenie cierpień psychicznych związanych ze stratą syna.

Mając powyższe na uwadze Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powodki kwotę 60000 zł, a na rzecz powoda kwotę 30000 zł tytułem zadośćuczynienia, uznając te kwoty za adekwatne do doznanej w związku ze śmiercią W. P. w przedmiotowym wypadku krzywdą oraz uznając, że pozwolą one zatrzeć lub choćby złagodzić poczucie krzywdy i odzyskać równowagę psychiczną. Jednocześnie Sąd oddalił żądania powodów w tym przedmiocie w pozostałej części, jako bezzasadne, przyjmując, że w sprawie nie ma podstaw do ich uwzględnienia w większej wysokości.

Materialnoprawną podstawę żądań powodów w zakresie odszkodowań stanowi natomiast przepis art. 446 § 3 k.c., zgodnie, z którym Sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego stosowne odszkodowanie, jeżeli wskutek jego śmierci nastąpiło znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej.

Przesłanką przyznania odszkodowania na podstawie art. 446 § 3 k.c. jest wystąpienie szkody majątkowej w postaci znacznego pogorszenia sytuacji życiowej. Za sytuację życiową w rozumieniu art. 446 § 3 k.c. należy przyjąć ogół czynników składających się na położenie życiowe jednostki, także trudno wymierzalne wartości ekonomiczne (por. wyrok Sądu Najwyższego z 28 lipca 1976 roku IV CR 271/76). Pogorszenie sytuacji życiowej polega nie tylko na pogorszeniu obecnej sytuacji materialnej, lecz także na utracie realnej możliwości samej stabilizacji warunków życiowych lub ich realnego polepszenia. Pogorszenie się sytuacji życiowej musi być obiektywnym i przyczynowo uzasadnionym wynikiem śmierci osoby najbliższej, a nie wynikać tylko z subiektywnych reakcji i ich życiowych konsekwencji (por. wyrok Sądu Najwyższego z 4 listopada 1980 roku, sygn. akt IV CR 412/80).

Pogorszenie sytuacji życiowej obejmuje niewątpliwie wszelkie szkody obecne i przyszłe, które choć w pewnym stopniu dają się ocenić materialnie. Często z utratą osoby najbliższej wiążą się szkody trudno uchwytne, jak np. utrata wzajemnej pomocy, opieki, wychowania. Szkody takie mają wprawdzie charakter niematerialny, ale można uznać ich wymiar majątkowy, ponieważ niektóre czynności z zakresu opieki, pomocy mogą być wykonane odpłatnie przez inne osoby. Ich ściśle wyrażenie w pieniądzu nie jest możliwe, stąd możliwość zasądzenia „stosownego” odszkodowania.

W ocenie Sądu w niniejszej sprawie zostały spełnione przesłanki określone w powołanym przepisie, ale tylko w odniesieniu do A. P. (1), choć nie w takim wymiarze, w jakim żądała tego powodka. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwala na stwierdzenie, że na skutek śmierci W. P. po stronie A. P. (1) nastąpiło pogorszenie sytuacji życiowej przejawiające się w pogorszeniu stanu zdrowia psychicznego i konieczności poniesienia w związku z tym kosztów zakupu leków. Powódka z tego tytułu żądała zasądzenia kwoty 100 zł, którą to kwotę Sąd zasądził w punkcie I 1 c wyroku.

W pozostałym zakresie Sąd uznał żądanie zasądzenia odszkodowań za nieudowodnione. Sąd ustalił, że W. P. nie miał stałej pracy, a na swoje utrzymanie oddawał od 300 do 500 zł miesięcznie z przeznaczeniem na żywność dla niego. Miał zamiar założyć własną rodzinę, co oznacza, że powodowie byliby zdani na siebie i musieliby sami wykonywać obowiązki domowe, tak jak się dzieje to obecnie. Zakres ich obowiązków nie byłby inny niż dotychczas, a więc nie można tu mówić o pogorszeniu sytuacji rodzinnej w aspekcie materialnym. Sąd ustalił również, że w zakresie zatrudnienia sytuacja powodów nie zmieniła się po śmierci syna. Powódka nadal pracuje w przedszkolu na stanowisku pomocy kuchennej, powód zaś wykonuje prace dorywcze w budownictwie i ogrodnictwie. Dlatego też Sąd nie znalazł podstaw do zasądzenia odszkodowania wyższego niż w/w 100 zł dla powodki i oddalił powództwo w tym zakresie.

Sąd ustalił, że A. P. (1) poniosła koszty pogrzebu i nagrobka w łącznej kwocie 6528 zł. Na kwotę tą złożyły się: kremacja 600 zł, wykopanie grobu, wynajęcie kaplicy cmentarnej, oprawa muzyczna 1656 zł, usługa pogrzebowa 1600 zł, wkłady 108 zł, wymiana nagrobka 230 zł, nagrobek – 1/3 z kwoty 7000 zł – 2334 zł.

Koszty te zostały zwrócone przez pozwanego do kwoty 5224,40 zł, dlatego też Sąd zasądził żadaną z tego tytułu kwotę 1303,60 zł na rzecz powódki A. P. (1).

Zasądając w/w kwoty Sąd nie uwzględnił podniesionego przez pozwanego zarzutu przyczynienia się W. P. do powstania i zwiększenia rozmiarów szkody na poziomie 40%. Sąd ustalił, że W. P. wiedział, że P. U. nie posiada prawa jazdy, lecz okoliczność ta pozostaje obojętna dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Brak uprawnienia do prowadzenia pojazdów mechanicznych przez P. U. nie pozostaje, bowiem w adekwatnym związku przyczynowym z zaistniałym zdarzeniem. W zwykłym porządku rzeczy nie występuje powiązanie kauzalne pomiędzy uczestnictwem w ruchu drogowym kierowcy pojazdu mechanicznego nieposiadającego wymaganych uprawnień, a wypadkiem komunikacyjnym. Powiązanie to miałyby miejsce tylko wtedy, gdyby brak uprawnień do prowadzenia pojazdu miał wpływ na zaistnienie wypadku, a w konsekwencji na powstanie lub rozmiar doznanej szkody. Takiego wpływu w stanie faktycznym niniejszej sprawy dopatrzyć się jednak nie można. Brak jest, bowiem materiału dowodowego, który jednoznacznie miałby przemawiać za uznaniem, że P. U. nie posiadał wystarczających umiejętności do prowadzenia samochodu i w związku z ich brakiem spowodował wypadek. Żadna ze stron, a przede wszystkim pozwany podnoszący zarzut przyczynienia, nie podjął żadnej inicjatywy dowodowej w tym zakresie.

Strona pozwana nie udowodniła również, że W. P. wsiadając do samochodu wiedział, że P. U. jest pod wpływem amfetaminy. Bezspornym jest, że zmarli widzieli się dnia poprzedniego przed południem. Sobotni wieczór każdy z nich spędził ze swoją dziewczyną. Obie stanowczo zaprzeczały, aby ich partnerzy zażywali narkotyki. W dniu 7 czerwca 2015r. W. P. i P. U. spędzili ze sobą około 45 minut – do chwili wypadku. Biorąc pod uwagę poziom stężenia amfetaminy we krwi P. U. nie sposób przyjąć, iż ten ostatni zażył ją w obecności W. P.. Stąd brak jest podstaw do ustalenia jakiegokolwiek przyczynienia się W. P. do powstania szkody.

W myśl art. 359 § 1 k.c. odsetki od sumy pieniężnej należą się tylko wtedy, gdy to wynika z czynności prawnej albo z ustawy, z orzeczenia sądu lub decyzji innego właściwego organu. W niniejszej sprawie źródłem roszczenia o odsetki jest przepis art. 481 § 1 k.c., zgodnie, z którym dłużnik, który nie spełnia świadczenia w odpowiednim terminie dopuszcza się opóźnienia i wierzyciel może żądać odsetek za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego. Należy podkreślić, że roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym staje się wymagalne dopiero po wezwaniu dłużnika do wykonania świadczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 1973 r. I CR 55/73, niepublikowane). Dłużnik ma obowiązek spełnić świadczenie pieniężne w chwili, gdy wskazana została jego wysokość i dopiero od tej chwili można mówić o „świadczeniu pieniężnym” w rozumieniu art. 481 k.c. Dla prawidłowego określenia daty początkowej płatności odsetek konieczne jest ustalenie, przy zastosowaniu zasad art. 481 § 1 k.c., jaka część ze zgłoszonych roszczeń była zasadna, co do wysokości w dacie ich wymagalności (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 19 września 1995 r., I ACr. 393/95, OSA 1995/9/66). Należy w tym miejscu wskazać, że ubezpieczyciel winien zlikwidować szkodę w terminie 30 dni od dnia otrzymania zgłoszenia szkody. Jednak w przypadku, gdyby wyjaśnienie okoliczności niezbędnych do ustalenia odpowiedzialności albo wysokości świadczenia w tym terminie było niemożliwe, świadczenie powinno być spełnione w terminie 14 dni od dnia wyjaśnienia tych okoliczności (art. 14 ust.1 i 2 ustawy z dnia 22 maja 2003r., o ubezpieczeniach obowiązkowych (...), powołanej wyżej)

W rozpoznawanej sprawie odsetki od w/w kwot zadośćuczynienia Sąd zasądził, zgodnie z żądaniem pozwu, mając na uwadze, iż powodowie już w zgłoszeniu szkody żądali wypłacenia zadośćuczynienia w kwotach po 250000 zł, odszkodowań w kwotach po 150000 zł oraz zwrotu kosztów pogrzebu w kwocie 17513,99 zł, zaś pozwany decyzjami z 25 sierpnia 2015r., 24 grudnia 2015r. i 2 lutego 2016r. poinformował powodów o wypłacie świadczeń: zadośćuczynień w kwotach po 20000 zł oraz odszkodowań w kwocie po 8000 zł oraz łącznie kwoty 5224,40 za poniesione koszty pogrzebu. W tej sytuacji żądanie zasądzenia odsetek od przyznanych kwot zadośćuczynienia oraz kosztów pogrzebu od dnia 4 września 2015r., a od kwoty 100 zł stanowiącej zwrot kosztów leczenia od 4 marca 2016r. było w pełni zasadne.

O kosztach procesu Sąd rozstrzygnął na podstawie art. 100 k.p.c., biorąc pod uwagę to, iż powódka wygrała proces w 73,62 %, a powód – w 36,58 %.

Zasądzeniu na rzecz powódki podlegały koszty procesu w kwocie 5555,23 zł.

Powódka poniosła koszty: opłaty od pozwu 2000 zł, wynagrodzenia biegłych łącznie 1753,03 zł, zastępstwa procesowego w wysokości 7200 zł i pełnomocnictwa 17 zł (czyli łącznie 10970,03 zł), pozwany zaś poniósł koszt zastępstwa procesowego 7200 zł, opłaty od pełnomocnictwa ($17: 2 = 8,50$) 8,50 zł, wynagrodzenia biegłego ($353,22:2 = 176,61$) 176,61 zł, czyli łącznie 9556,11 zł. Koszty procesu w zakresie powództwa A. P. (1) wyniosły, więc 20526,14 zł, z tego powódka powinna ponieść je w kwocie 5414,80 zł, a poniosła w kwocie 10970,03zł, dlatego też Sąd zasądził na jej rzecz od pozwanego w/w kwotę.

Powód z kolei poniósł koszty: opłaty od pozwu 1000 zł, zastępstwa procesowego i opłaty od pełnomocnictwa w wysokości 7217 zł (tj. łącznie 8217 zł), pozwany zaś koszt zastępstwa procesowego 7200 zł, opłaty od pełnomocnictwa 8,50 zł oraz wynagrodzenia biegłego 176,61 zł (łącznie 7385,11 zł). Biorąc pod uwagę stopień, w jakim powód przegrał proces (63,42%) Sąd zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1677,86 zł.

Na podstawie art. 113 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t. jedn. Dz. U. 2014r, poz. 1025) Sąd nakazał pobranie od:

- pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Łodzi kwoty 2171 zł tytułem brakującej opłaty od pozwu A. P. (1), kwoty 1499,78 zł tytułem brakującej opłaty od pozwu D. P. oraz kwotę 715,11 zł tytułem wydatków poniesionych tymczasowo z funduszu Skarbu Państwa na poczet wynagrodzenia biegłych;

- powoda - z roszczenia zasądzzonego na rzecz D. P. w punkcie II. 1 wyroku - na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi kwotę 1600,22 zł tytułem opłaty sądowej oraz kwotę 1239,80 zł tytułem wyłożonego tymczasowo z funduszu Skarbu Państwa wynagrodzenia biegłego.